

نزاع آفرینی کاذب در نهضت ملی

[مسعود رضائی شریف آبادی]

[در مجموعه بوته نقد]

[کتاب شانزده]

سرشناسه	رضائی شریف آبادی، مسعود، ۱۳۳۱.
عنوان قرارداد	نیروهای مذهبی در بستر حرکت نهضت ملی. برگزیده. شرح.
عنوان و نام پدیدآور	نزاع آفرینی کاذب در نهضت ملی / مسعود رضائی شریف آبادی؛ ویراستار طیبه صالحی تجریشی.
مشخصات نشر	تهران: دفتر مطالعات و تدوین تاریخ ایران، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	۲۷۲ ص؛ ۱۴×۵/۲۱ س.م.
فروست	مجموعه پوته نقد شانزدهم.
شابک	دفتر مطالعات و تدوین تاریخ ایران.
	۲-۰۰-۴۸۴۴-۶۲۲-۹۷۸-۱۹۵۰۰۰۰ ریال.
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا
یادداشت	کتاب حاضر برگزیده و نقد کتاب «نیروهای مذهبی در بستر حرکت نهضت ملی» تألیف علی رهنما است.
یادداشت	نامیه.
موضوع	رهنما، علی، ۱۳۳۱- نیروهای مذهبی در بستر حرکت نهضت ملی -- نقد و تفسیر.
موضوع	نفت -- ایران -- صنعت و تجارت -- ملی شدن.
موضوع	Iran -- Government ownership -- Petroleum industry and trade
موضوع	ایران -- تاریخ -- پهلوی، ۱۳۰۴ - ۱۳۵۷ -- جنبش‌ها و قیام‌ها
	Iran -- History -- Pahlavi -- ۱۹۲۵ - ۱۹۷۸ -- Protest movements*
	ایران -- سیاست و حکومت -- ۱۳۲۰ - ۱۳۵۷.
	Iran -- Politics and government -- ۱۹۴۱ - ۱۹۷۹
شناسه افزوده	رهنما، علی، ۱۳۳۱- نیروهای مذهبی در بستر حرکت نهضت ملی برگزیده.
شناسه افزوده	دفتر مطالعات و تدوین تاریخ ایران
رده بندی کنگره	DSR1۵۳۰:
رده بندی دیویی	۹۵۵۰۰۸۲۴۰۳۵:
شماره کتابشناسی ملی	۸۳۷۵۰۰:
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیبیا
تاریخ درخواست	۱۳۰۳/۰۸/۱۳:

نزاع آفرینی کاذب در نهضت ملی

مؤلف	مسعود رضائی شریف آبادی
ناشر	دفتر مطالعات و تدوین تاریخ ایران
ویراستار	طیبه صالحی تجریشی
صفحه‌آرا	عاطفه قدیری
چاپ اول	زمستان ۱۴۰۳
شمارگان	۳۰۰ نسخه
قیمت	۱۹۵ هزار تومان
شابک	۲-۰۰-۴۸۴۴-۶۲۲-۹۷۸
لیتوگرافی و چاپ	

آدرس: تهران- جنت آباد جنوبی، چهارباغ شرقی، ۱۶ متری اول شمالی، کوچه ریاحی غربی، پلاک ۵۵، واحد ۱

تلفن: ۴۴۴۶۶۶۵۱-۴۴۴۶۶۶۵۰-۴۴۶۱۷۱۱۵

www.irhistory.ir

irhistory1381@gmail.com

۷	دیباچه
۱۱	زندگی نامه نویسنده اثر
	بخش اول - بررسی کتاب
۱۵	پیش گفتار
۱۷	فصل اول: زمینه های تاریخی و نظری
	فصل دوم: دو مجتهد؛ مرجعیت مطلق آیت الله بروجردی و
۱۹	رهبری مذهبی - سیاسی آیت الله کاشانی
۲۳	فصل سوم: ائتلاف آیت الله کاشانی و نواب صفوی
۲۷	فصل چهارم: حمله به آیت الله بروجردی
۳۱	فصل پنجم: آیت الله بروجردی موضع می گیرد
۳۵	فصل ششم: چالش های قدرت مذهبی در قم
۳۹	فصل هفتم: هم کنشی محور کاشانی - نواب صفوی با نهضت ملی
۴۵	فصل هشتم: آیت الله کاشانی به خانه می آید
۴۹	فصل نهم: نخست وزیر سیپهد حاج علی رزم آرا

فصل دهم: فروپاشی محور کاشانی - نواب صفوی.....	۵۵
فصل یازدهم: جنگ تمام عیار متحدین سابق.....	۶۱
فصل دوازدهم: فداییان اسلام در بند.....	۶۷
فصل سیزدهم: سیاست و رهبری دوگانه.....	۷۳
فصل چهاردهم: ترور فاطمی.....	۷۹
فصل پانزدهم: یک جمعیت، دو رویکرد.....	۸۳
فصل شانزدهم: آزادی و آرامش.....	۸۷
فصل هفدهم: فروپاشی از درون.....	۹۳
فصل هجدهم: کاشانی و گفتمان‌های سیال.....	۹۹
فصل نوزدهم: بازوان کاشانی.....	۱۰۳
فصل بیستم: کاشانی احساس قدرت می‌کند.....	۱۰۵
فصل بیست و یکم: معمای چهارده آذر.....	۱۱۱
فصل بیست و دوم: مصدق به پشتیبانی کاشانی می‌ایستد.....	۱۱۷
فصل بیست و سوم: روحانیت در مقابل روحانیت.....	۱۲۱
فصل بیست و چهارم: صلح موقت کاشانی و مصدق؛ محور به زور سرپاست.....	۱۲۵
فصل بیست و پنجم: نخست‌وزیری مستعجل قوام.....	۱۳۱
فصل بیست و ششم: احساس بیگانگی در محور مصدق - کاشانی.....	۱۳۵
فصل بیست و هفتم: جدال بر سر نایب‌التولیه آستانه قم.....	۱۴۱
فصل بیست و هشتم: قم در تب و تاب ماجرای روحانی سرخ.....	۱۴۷
فصل بیست و نهم: چگونه قمر در عقرب شد.....	۱۵۳
فصل سی‌ام: ترازوی کاشانی؛ همسویی نامتجانس در ائتلاف بزرگ ضد مصدق.....	۱۵۷
فصل سی و یکم: بیم و امید در پایان سال ۱۳۳۱.....	۱۶۵
فصل سی و دوم: تغییر حکومت.....	۱۶۹
فصل سی و سوم: سه راهی؛ مشروطه، جمهوری و استبداد.....	۱۷۷
فصل سی و چهارم: پرده آخر هرکس کجا ایستاده بود.....	۱۸۵
بخش دوم - نقد و نظر	
نقد و نظر دفتر مطالعات و تدوین تاریخ ایران.....	۱۹۷
فهرست اعلام.....	۲۶۵

[دیباچه]

بعد از گذشت چند دهه از نهضت ملی شدن صنعت نفت همچنان عده‌ای هوشمندانه می‌کوشند صف‌بندی‌ها را در این حادثه تاریخی برهم زنند. همراهان در این مطالبه عمومی به حق، و تقابل کنندگان با این خواست طبیعی یک ملت، دو سوی این رخداد بودند. هر چه از این تجربه مهم به لحاظ زمانی فاصله می‌گیریم ضرورت تمرکز روی شناخت دوست و دشمن در آن فزونی می‌یابد. نخست می‌بایست کسانی که پای در مسیر پر مخاطره دفاع از منافع ملت نهادند و در این راه تهدیدات فراوانی را به جان خریدند به درستی به نسل‌های آتی شناسانده شوند، همچنین افرادی که به دلایل وابستگی اقتصادی یا سیاسی در کودتای بیگانه مشارکت کردند و این نهضت را در هم شکستند. اما مع‌الاسف سال‌هاست نویسندگانی می‌کوشند صف‌بندی شدیدی بین احزاب جبهه طرفداران ملی شدن صنعت نفت ایجاد کنند تا بیگانه و آبادی‌اش که با مشت آهنین، دستاوردهای ملت ایران را در زمینه اداره این سرمایه ملی نابود ساختند به فراموشی سپرده شوند؛ البته این سخن بدان معنی نیست که ما در مقام بررسی ضعف‌ها و قوت‌های نیروهای سهمیم در این حرکت عظیم، برنایسیم،

از تجربه شده‌ها پدیده‌ای نو ارائه کرده است؛ لذا غفلت‌کنندگان از تاریخ در چرخه تکرار گرفتار می‌آیند و هزینه‌کنندگان در چارچوب دیپلماسی عمومی با جعل رخدادها همچنان با نقاب انسان‌دوستی و احترام به حقوق دیگران به میدان می‌آیند. این در حالی است که دوبار فقط در ایران با توسل به کودتا حاکمیت ملی نقض و اراده یک ملت با مشت آهنین در هم کوبیده شده است؛ بنابراین برخی بحث‌های تاریخی نیز می‌تواند در راستای همان غفلت از تجربیات گذشته صورت گیرد.

آن چه در این اثر تقدیم حضور خوانندگان ارجمند می‌شود توجهی عمیق‌تر به کتاب آقای علی رهنماست. با اطلاع از پیشینه مؤلف می‌توان به خوبی دریافت که چرا وی در مقام دامن زدن به دشمنی کاذب بین نیروهای وحدت‌کننده حول ملی شدن صنعت نفت برمی‌آید، اما در نقد جامعی که ارائه شده صرفاً مستندات، روش‌های تحلیل، قضاوت‌ها، استنتاجات و استنباطات که بعضاً تا سطح ذهن‌خوانی تنزل می‌یابد، مورد ارزیابی قرار گرفته است؛ نهضت ملی شدن صنعت نفت در تاریخ معاصر ایران دارای اهمیت ویژه‌ای است؛ لذا امید است مطالعه کتاب «نیروهای مذهبی بر بستر حرکت ملی» به همراه نقد آن بتواند در عمق بخشی نگاه‌ها به این رخداد مهم نقش مؤثری ایفا کند.

عباس سلیمی‌نمین

مدیر دفتر مطالعات و تدوین تاریخ ایران

پاییز ۱۴۰۳

